

УДК 316.378

Приц Вікторія,
магістр другого курсу факультету міжнародних відносин,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна

Науковий керівник: Корнелюк Ольга,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та управління проєктами,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
ol-lu@ukr.net

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Циркулярна економіка є важливим напрямком сучасного сталого розвитку, спрямованим на збереження ресурсів та зниження впливу людської діяльності на навколишнє середовище. В той же час волонтерська діяльність має великий потенціал впливу на розвиток циркулярної економіки. У даній роботі пропонуємо розглянути роль волонтерства у сприянні розвитку циркулярної економіки та запропонувати приклади проєктів, які можуть бути впроваджені у волонтерську діяльність з метою розвитку та розповсюдження циркулярної економіки.

За останні кілька років циркулярна економіка набула великої популярності як серед бізнесу, так і серед представників влади. Зі збільшенням його використання зросла кількість способів тлумачення цього терміну. Попри те, що серед різних груп, які працюють у цій сфері, формується певний консенсус, залишається брак ясності щодо того, що насправді означає термін «циркулярна економіка» на практиці [1].

Проаналізувавши різні варіанти тлумачення даного терміну, пропонуємо зупинитися на визначенні, що дає організація Metabolic, що працює над системними змінами та побудовою сталої економіки. Отже, циркулярна економіка - це «нова економічна модель для забезпечення людських потреб і сприятливого розподілу ресурсів без шкоди для функціонування біосфери та без порушення будь-яких планетарних кордонів» [2].

Для кращого розуміння Metabolic також пропонують Сім основних принципів циркулярної економіки, а саме:

1. Оптимізований переробний цикл матеріалів: Постійне повторне використання матеріалів з максимальною корисністю, збереження їхніх компонентів у складних формах та ефективний цикл відповідно до людських і природних часових шкал.

2. Відновлювана енергія: Вся енергія отримується з відновлюваних джерел, а енергетичні технології розроблені для відновлення та ефективного використання, мінімізуючи конверсію та транспортування.

3. Збереження біорізноманіття: Людська діяльність ставить збереження та примноження біорізноманіття, захист середовищ існування та екосистем в якості головного пріоритету.

4. Збереження культури: Людські культури та соціальна згуртованість підтримуються за допомогою моделей управління та менеджменту, які відображають потреби зацікавлених сторін, уникаючи дій, що загрожують збереженню унікальних культур.

5. Здоров'я та благополуччя: Токсичні речовини зведені до мінімуму та суворо контролюються, ніколи не ставлячи під загрозу здоров'я та благополуччя людини. Методи переробки не повинні шкодити здоров'ю.

6. Максимізація суспільної цінності: Використання ресурсів керується метою створення суспільної цінності, що охоплює фінансові, естетичні, емоційні та екологічні аспекти, а не лише пріоритетом фінансової вигоди.

7. Стале управління водними ресурсами: Водні ресурси видобуваються та циклічно використовуються для безперервного

повторного використання, з акцентом на відновленні ресурсів та захисті водозбірних басейнів, уникаючи при цьому шкоди водним екосистемам.

Проектний менеджмент відіграє важливу роль у циркулярних ініціативах, в тому числі в контексті участі волонтерських організацій. Розробка та впровадження циркулярних проектів часто потребує спеціалізованого керівництва та стратегічного планування. Використання методів проектного менеджменту дозволить не лише ефективно керувати циркулярними проектами, але й створити зміцнену основу для співпраці з волонтерськими організаціями, сприяючи досягненню їхніх спільних цілей для створення стійкого та екологічно чистого довкілля [3; 4].

Зважаючи на це потрібно зауважити, що волонтерська діяльність є важливим елементом рушійної сили нашого суспільства. Волонтери відіграють значущу роль у вирішенні соціальних, екологічних та економічних проблем, тому в контексті циркулярної економіки вони можуть бути ключовими агентами змін. Нагадаємо, що згідно закону України, волонтерська діяльність – це «добровільна, безкорислива, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами та волонтерськими організаціями шляхом надання волонтерської допомоги» [5].

Таким чином, пропонуємо розглянути деякі з ідей для волонтерських проектів метою яких є сприяння розвитку циркулярної економіки:

Волонтерська майстерня відновлення товарів: створення майстерні, де волонтери ремонтують та відновлюють вживані товари, такі як одяг, меблі, електроніка тощо.

Волонтерська ініціатива щодо вторинної переробки: організація зборів та вторинної переробки матеріалів, таких як пластик, скло, метал, папір і т.д. Зібрані матеріали можна спрямовувати на подальшу переробку та використовувати для створення нових виробів на основі рециклінгу.

Молодіжні освітні проекти: організація лекцій, семінарів і воркшопів для молоді на тему циркулярної економіки та її переваг

для навколишнього середовища, що сприятиме формуванню свідомості і культури сталого споживання.

Моніторинг вторинного використання ресурсів: волонтери можуть вести моніторинг вторинного використання ресурсів у певному регіоні або галузі, щоб визначити ефективність циркулярних практик та ідентифікувати можливість для покращень.

Волонтерство на природоохоронних проектах: залучення волонтерів до проектів з очищення природних ландшафтів від сміття, пластикових відходів та інших шкідливих забруднень.

Робота з місцевими громадами: організація проектів зі збору та обміну одягом, книгами або іншими речами у місцевих громадах для сприяння вторинному використанню та обміну ресурсами.

Ці волонтерські проекти можуть вносити важливий внесок у розвиток циркулярної економіки та сприяти сталому використанню ресурсів, зменшенню відходів та збереженню навколишнього середовища. В контексті повоєнного відновлення України, відродження економіки на засадах сталого розвитку потребуватиме використання комплексних підходів та нестандартних рішень [6; 7].

Отже, питання циркулярної економіки стає все більше актуальним, оскільки світ стикається з ростом екологічних проблем та нестачею ресурсів. Оскільки волонтерська діяльність є невід'ємною частиною сучасного суспільства, то цілком може відігравати значущу роль у сприянні розвитку циркулярної економіки. Ця взаємодія сприяє досягненню сталості, збереженню ресурсів та зміні споживчих практик на благо навколишнього середовища та економіки.

Список використаних джерел:

1. Pavlikha N., Korneliuk O. World experience of circular economy implementation and prospects for Ukraine. *Economic, social and legal aspects of enterprise management. Context of the political and economic crisis* / scientific editors Monika Dobska, Ryszard Kamiński. Poznań, 2022. P. 155-168. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22295>
2. The Seven Pillars of the Circular Economy. *Metabolic*. URL: <https://www.metabolic.nl/news/the-seven-pillars-of-the-circular->

[economy/?gad=1&gclid=CjwKCAjwr_CnBhA0EiwAci5silUVjz_Uzc-5BrDSxHRAqTOynOGQFJHn5l2Q-pHeJVMKh-wU6TlhoCDzwQAvD_BwE.](#)

3. Корнелюк О. Методологічні аспекти управління циркулярними проєктами та бізнес-моделями. *Наукова інтеграція в умовах глобальних викликів*: збірник тез доповідей IV Міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції (Луцьк, 20 червня 2023 р.). / За заг. ред. Павліхи Н. В. – Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 159 с. С. 93-99. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22942>

4. Павліха Н.В., Корнелюк О.А., Цимбалюк І.О. Методології проєктного менеджменту для циркулярних бізнес-моделей: переваги та можливості. *Інтелект XXI*. 2023. № 3. С. 74-80. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2023-3.11>

5. Закон України про Волонтерську діяльність. URL: <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/89904/103390/F-1409638211/UKR89904.pdf>

6. Корнелюк О. Досвід імплементації циркулярних проєктів для відновлення економіки України. *Together united: науковці проти війни: збірник тез доповідей I Міжнародної благодійної науково-практичної конференції* (Луцьк, 20 травня 2022 р.). Луцьк: Вежа-Друк, 2022. URL: <https://scholar.google.com.ua/scholar?oi=bibs&cluster=6882280671611806750&btnI=1&hl=uk>

7. Павліха Н. В., Войчук М. В. Концептуальні засади безпеки сталого просторового розвитку: теоретико-методологічний аспект. *Міжнародна економічна безпека України: теорія, методологія, практика*. Колективна практика / за наук. ред. Кравчука П.Я. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2020. 212 с. С. 161-183.